

ПРОТОКОЛ № 7

засідання Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій від 5 вересня 2025 року

Місце проведення: у зв'язку з подовженням дії воєнного стану, введеного відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» засідання відбувається в дистанційній формі відповідно до пункту 2 Регламенту роботи Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, шляхом відеоконференції із застосуванням програмного забезпечення Zoom.

Реєстрація членів Наукового комітету (далі – НК) проводиться онлайн шляхом приєднання до відеоконференції (ідентифікатор відеоконференції 881 8267 7515).

За результатами реєстрації членів НК о 17:00 год. 05.09.2025 р. присутні члени НК у кількості 23 особи.

Поіменно:

АНДРУЩАК Анатолій Степанович, АНТОНЮК Олександра Вікторівна, БАХМАТ Наталія Валеріївна, БЕРЦИК Петер Петерович, ВІНОГРАДОВА Оксана Миколаївна, ДЕМЧЕНКО Віктор Олексійович, КОРЧИН Олександр Юрійович, ОСТАШ Богдан Омелянович, ФЕДОНЮК Тетяна Павлівна, ЧОРНОУС Анатолій Миколайович, ШЕВЧУК Оксана Олегівна, ВІЛЬЧИНСЬКИЙ Станіслав Йосипович, ГУДКОВ Дмитро Ігорович, ГУМОВСЬКИЙ Олексій Васильович, ЄРМАКОВА Ольга Анатоліївна, ЛИТВИН Віталій Сергійович, МЕРКУЛОВ Олексій Євгенович, ПАШКОВСЬКА Наталія Вікторівна, ПОГОРЕЛОВ Максим Володимирович, ПРУС В'ячеслав В'ячеславович, ТАРШИН Володимир Анатолійович, ШАРАПОВ Сергій Геннадійович, ШИВАНЮК Владислав Миколайович.

Присутні на засіданні також старші референти секретаріату Національної ради України з питань розвитку науки і технологій Арнаутова Л., Іванчук І., Пахнюк З.

Головуюча на засіданні – голова Наукового комітету Антонюк О.В.

Головуюча представила проєкт порядку денного і внесла пропозицію схвалити порядок денний:

- 1. Перевибори голови, заступника голови, секретаря Наукового комітету.**
- 2. Про формат звітності (заслуховування та оцінювання звітів) головних розпорядників бюджетних коштів щодо використання фінансування на наукову та науково-технічну діяльність і отримані результати.**

Доповідачі: Антонюк О.В., Демченко В.О., члени Наукового комітету

3. Про розподіл роботи та визначення функціональних завдань підкомітетів Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Доповідачі: Антонюк О.В., Демченко В.О., члени Наукового комітету

4. Різне.

Доповідачі: члени Наукового комітету

Результати відкритого голосування:

«За» - 22, «Проти» - немає, «Утримались» - немає.

Порядок денний затверджений.

Учасники засідання переходять до обговорення питань порядку денного.

1. Перше питання порядку денного - Перевибори голови, заступника голови, секретаря Наукового комітету.

З метою ведення засідання під час проведення перевиборів керівництва Наукового комітету (далі – НК) Антонюк О. В. запропоновано обрати тимчасових головуючого і секретаря. Членами Наукового комітету запропоновано Вільчинському С.Й. виконувати функції головуючого на засіданні, Федонюк Т.П. - функції секретаря.

Результати відкритого голосування: «За» – 21, «Проти» – Немає, «Утримались» – 1.

Рішення прийняте одноголосно.

Вільчинський С. Й. доповів членам НК, що у зв'язку із закінченням дворічного строку виконання обов'язків керівництва НК та ротацією складу НК необхідно, відповідно до Регламенту НК необхідно обрати його новий керівний склад. Керівництво НК обирається строком на 2 роки з правом балотування також у наступних чергових виборах. Одна і та ж особа не може бути головою НК більше двох дворічних термінів поспіль. Згідно з Положенням про вибори керівництва Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, процедура обрання голови, заступника голови та секретаря НК проводиться таємним голосуванням окремо по кожній посаді у наступному порядку: голова, заступник голови, секретар НК. Кандидати на відповідні посади висуваються членами НК, самовисування не допускається.

Також Вільчинський С. Й. запропонував обрати лічильну комісію у складі 3-х осіб. Внесено кандидатури ЄРМАКОВОЇ Ольги Анатоліївни, ЧОРНОУСА Анатолія Миколайовича, ШАРАПОВА Сергія Геннадійовича.

Проводиться відкрите голосування по кожній з кандидатур.

Результати відкритого голосування за кандидатури до складу лічильної комісії:

ЄРМАКОВА О.А.: «За» – 22, «Проти» – немає, «Утримались» - немає.

ЧОРНОУС А. М.: «За» – 22, «Проти» – немає, «Утримались» - немає.

ШАРАПОВ С. Г.: «За» – 22, «Проти» – немає, «Утримались» - немає.

Рішення прийняте: обрано лічильну комісію у складі ЄРМАКОВОЇ О. А., ЧОРНОУСА А. М., ШАРАПОВА С. Г.

Лічильна комісія одногосно обирає головою лічильної комісії Чорноуса А. М.

Вільчинський С. Й. запропонував на посаду голови НК кандидатуру **Антонюк Олександри Вікторівни** – чинного голови НК, провідного наукового співробітника Інституту математики НАН України, доктора фізико-математичних наук.

Проводиться обговорення кандидатури Антонюк Олександри Вікторівни на посаду голови Наукового комітету.

В обговоренні взяли участь члени НК: ВІНОГРАДОВА О. М., ЧОРНОУС А. М., ШЕВЧУК О. О., БАХМАТ Н. В., ПРУС В. В., ШАРАПОВ С. Г., ЄРМАКОВА О. А., АНДРУЩАК А. С., ТАРШИН В. А., ВІЛЬЧИНСЬКИЙ С. Й.

Інших пропозицій щодо кандидатур на посаду голови НК немає.

Головуючий Вільчинський С. Й. запропонував винести кандидатуру О. Антонюк на голосування.

У бюлетень для голосування вноситься прізвище Антонюк О.В. Проводиться таємне голосування. Члени НК беруть участь у засіданні дистанційно, голосують із застосуванням онлайн-системи opavote.com, використовуючи персональні коди для авторизації в системі, які їм було розіслано напередодні засідання електронною поштою.

Після проведення таємного голосування голова лічильної комісії Чорноус А.М. оголосив наступні результати голосування щодо кандидатури Антонюк О. В. на посаду голови Наукового комітету:

Присутні на засіданні 23 члени НК, у голосуванні взяли участь 22 члени НК, бюлетенів в онлайн-системі виявлено – 22.

Результати таємного голосування: «Обрати» – 21, «Відхилити» - 0, недійсних бюлетенів - 1.

Проводиться відкрите голосування за затвердження результатів таємного голосування. Результати голосування: «За» – 22, «Проти» – немає, «Утримались» - немає.

Рішення прийняте: Антонюк Олександрю Вікторівну обрано на посаду голови Наукового комітету як таку, що одержала не менше 2/3 голосів «за» від складу НК.

Вільчинським С. Й. запропоновано розпочати процедуру висунення кандидатур на посаду заступника голови Наукового комітету.

Вільчинський С. Й. запропонував на посаду заступника голови НК кандидатуру **Демченка Віктора Олексійовича**, заступника директора з наукової роботи державної установи «Інститут морської біології НАН України», доктора біологічних наук, старшого дослідника на посаду заступника голови НК.

Проводиться обговорення кандидатури Демченка Віктора Олексійовича на посаду заступника голови Наукового комітету.

В обговоренні взяли участь члени НК: **АНДРУЩАК А. С., ШЕВЧУК О. О., ЄРМАКОВА О. А., ВІНОГРАДОВА О. М., ПРУС В. В., БАХМАТ Н. В.**

Інших пропозицій щодо кандидатур на посаду заступника голови НК немає.

У бюлетень для голосування вноситься прізвище Демченка В. О. Проводиться таємне голосування.

Після проведення таємного голосування голова лічильної комісії Черноус А. М. оголосив наступні результати голосування щодо кандидатури Демченка В.О. на посаду заступника голови Наукового комітету.

Присутні на засіданні 23 члени НК, у голосуванні взяли участь 22 члени НК, бюлетенів в онлайн-системі виявлено – 22.

Результати таємного голосування: «Обрати» – 20, «Відхилити» - 0, недійсних бюлетенів - 2.

Проводиться відкрите голосування за затвердження результатів таємного голосування. Результати голосування: «За» – 22, «Проти» – Немає, «Утримались» - Немає.

Рішення прийняте: Демченка В. О. обрано на посаду заступника голови Наукового комітету як такого, що одержав найбільшу кількість голосів, але не менше 2/3 від складу НК.

Вільчинським С. Й. запропоновано розпочати процедуру висунення кандидатур на посаду секретаря Наукового комітету.

Головуючий **Вільчинський С. Й.** вносить пропозицію розглянути кандидатуру **ШЕВЧУК Оксани Олегівни**.

Проводиться обговорення кандидатури Шевчук Оксани Олегівни на посаду секретаря Наукового комітету.

В обговоренні взяли участь члени НК: **АНТОНЮК О. В., ПРУС В. В., ДЕМЧЕНКО В. О., ЄРМАКОВА О. А., АНДРУЩАК А. С., БАХМАТ Н. В., ВІНОГРАДОВА О. М., КОРЧИН О.Ю.**

Інших пропозицій щодо кандидатур на посаду секретаря НК немає.

В бюлетень для голосування вноситься кандидатура Шевчук О. О.

Після проведення таємного голосування голова лічильної комісії Черноус А. М. оголосив наступні результати голосування щодо кандидатури Шевчук О.О. на посаду секретаря Наукового комітету.

Присутні на засіданні 23 члени НК, у голосуванні взяли участь 22 члени НК, бюлетенів в онлайн-системі виявлено – 22.

Результати таємного голосування: «Обрати» – 21, «Відхилити» - 0, недійсних бюлетенів - 1.

Рішення прийняте: О. Шевчук обрано на посаду секретаря Наукового комітету як такої, що отримала найбільшу кількість голосів, але не менше 2/3 від складу НК.

Проводиться відкрите голосування за затвердження результатів таємного голосування. Результати голосування: «За» – 22, «Проти» – Немає, «Утримались» - Немає.

Вибори керівництва Наукового комітету завершені. **С. Вільчинський** передає головування на засіданні новообраній голові Наукового комітету **Олександрі Антонюк.**

2. Друге питання порядку денного – Про формат звітності (заслуховування та оцінювання звітів) головних розпорядників бюджетних коштів щодо використання фінансування на наукову та науково-технічну діяльність і отримані результати.

СЛУХАЛИ:

О. Антонюк, яка поінформувала членів Наукового комітету, що відповідно до положень Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» однією з основних функцій Національної ради України з питань розвитку науки і технологій (далі – Національна рада) є заслуховування та оцінювання звітів центральних органів виконавчої влади, Національного фонду досліджень України, Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та інших головних розпорядників бюджетних коштів (далі - ГРБК), що здійснюють наукову та науково-технічну діяльність або є замовниками наукових досліджень і розробок, про стан використання коштів на наукову та науково-технічну діяльність та отримані результати і внесення пропозицій за результатами їх розгляду. Головуюча надала слово В. Демченку стосовно пропозицій щодо нового підходу до організації звітів ГРБК.

В. Демченко поінформував, що пунктом 5 Протоколу № 4 засідання Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, яке відбулось 12 січня 2021 року, передбачено утворення з представників Наукового та Адміністративного комітетів Національної ради з обов'язковим залученням представників МОН, Мінфіну, Мінекономіки, Мінстратегпрому постійну робочу групу з питань заслуховування та оцінювання звітів головних

розпорядників бюджетних коштів, які провадять наукову та науково-технічну діяльність або є замовниками наукових досліджень та розробок. Склади робочих групи затверджувались Головою Національної ради. Проводились заслуховування звітів ГРБК. За результатами проведення заслуховування та оцінювання звітів готувались та вносились відповідні рекомендації Національній раді. На поточний момент необхідне оновлення робочої групи. Позаминулорічні звіти опрацьовані лише Науковим комітетом, робоча група не спрацювала і не була оновлена. Напрацьовані рекомендації не направлялись і не розглядались Національною радою. В поточному році складається аналогічна ситуація.

На сьогодні існує низка викликів, пов'язаних із поточним форматом звітності ГРБК на основі Анкети, розробленої Науковим комітетом Національної ради. На думку Наукового комітету, він не забезпечує повного та об'єктивного відображення ефективності використання бюджетних коштів на науку, дублює деякі функції державної атестації наукових установ, оглядів витрат бюджетних коштів та потребує суттєвого вдосконалення або ж вирішення цього питання в іншому форматі.

Науковий комітет звертався листом у березні цього року до ГРБК щодо можливих змін до Анкети ГРБК та в цілому до формату звітності, запропонувавши при підготовці пропозицій звернути увагу на такі аспекти:

- визначення чітких критеріїв оцінки (короткострокові, середньострокові, довгострокові результати);
- спрощення та уніфікація форми звітності відповідно до європейських стандартів;
- врахування галузевих особливостей наукової діяльності;
- доцільність публічного звітування ГРБК перед Національною радою;
- можливість залучення незалежних фінансових експертів до оцінки використання бюджетних коштів тощо.

При цьому, оцінка ефективності використання коштів має ґрунтуватися на аналізі низки кількісних і якісних показників.

Фінансові показники мають визначати рівень освоєння бюджету (співвідношення фактично використаних коштів до запланованого бюджету), структуру витрат (частку адміністративних витрат у загальному бюджеті (надто високий відсоток може свідчити про неефективність); джерела фінансування – співвідношення державного та грантового фінансування (більша частка зовнішніх джерел свідчить про конкурентоспроможність).

Результативні показники мають включати кількість і якість наукових публікацій (індексованих у Scopus, Web of Science, з високим імпаکت-фактором); отримані патенти та ліцензії (показує практичну цінність досліджень); залучення грантів (сума виграних міжнародних і національних грантів); співпрацю з бізнесом (обсяг контрактів із приватним сектором на комерціалізацію розробок).

Показники розвитку людського капіталу повинні включати кількість підготовлених PhD, докторантів (вказує на внесок у розвиток науки); міжнародна мобільність (участь у міжнародних проєктах, стажуваннях,

конференціях); привабливість для молодих науковців (скільки молодих дослідників залучено до роботи) тощо.

ГРБК, які не надали інформацію: МОЗ, Мінфін, Мінкульт, Мінінфраструктури, Міненерго, Міндовкілля, Держрибагентство, ГФД СКМУ, Мінсоцполітики. Відсутні пропозиції у НАМНУ, Мін'юсту, Мінмолодьспорту, Мінекономіки. Деякі ГРБК (НАНУ, МВС, ДКА, ДУС) відповіли, що розроблення додаткових форм звітності з оцінювання ефективності використання бюджетних коштів на науку призведе до дублювання надання інформації та є недоцільним. Зокрема, у Методиці оцінювання ефективності наукової (науково-технічної) діяльності наукових установ та закладів вищої освіти під час проведення державної атестації, затвердженої наказом МОН від 21.10.2024 року № 1485, максимально враховані як кількісні, так і якісні показники. Пропонують використовувати вже існуючу звітність у сфері науково-технічної діяльності.

Також В. Демченко зазначив, що існуючий формат звітності ГРБК не забезпечує повного та об'єктивного оцінювання ефективності використання бюджетних коштів, дублює державну атестацію та потребує вдосконалення. Було запропоновано сформулювати масив інформації з даних, які є доступними для аналізу, сформованими в державних реєстрах та поданими до державної атестації.

Для цього було запропоновано подати запити до наступних установ та організацій з метою отримання інформації, необхідної для аналізу звітів ГРБК:

1. До МОН:

- Стосовно обсягів фінансування у 2023–2025 роках наукових установ та закладів вищої освіти які були узагальнені та зібрані МОН в рамках робочої групи з розроблення пропозицій щодо оновлення підходів до розподілу базового фінансування основної діяльності державних наукових установ, наукових досліджень закладів вищої освіти, зокрема врегулювання питання щодо механізму фінансування діяльності установ (закладів), які не пройшли державну атестацію.
- Перелік всіх наукових установ та ЗВО, які зареєстровані в системі URIS та тих, які подали інформацію для державної атестації.
- Кількість статей та наукових працівників з системи URIS в рамках атестації за установами.
- Дані з системи ЄДЕБО про кількість аспірантів та докторантів в 2024 році, що навчалися в наукових установах та ЗВО.
- Кількість журналів, що включені до переліків фахових видань за категоріями станом на 2024 рік.
- Обсяг фінансування в 2024 році за установами в рамках конкурсних програм МОН.

2. До Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій:

- стосовно інформації про зареєстровані в 2024 році за науковими установами права інтелектуальної власності.

3. До НФДУ:

- Щодо обсягу коштів, отриманих науковими установами та ЗВО в 2024 році .

4. До Офісу Горизонт-Європа (НФДУ):

- Про обсяг коштів, отриманих науковими установами та ЗВО в 2024 році за програмою ГОРИЗОНТ.

5. До НАН України та інших ГРБК:

- Про обсяг коштів, отриманих науковими установами НАН України в 2024 році за конкурсними програмами.

6. До УКРІНТЕІ

- Про кількість захищених дисертаційних робіт в 2024 році в наукових установах та ЗВО.

Таким чином, Науковий комітет отримає чіткі критерії оцінки результатів та спрощену й уніфіковану форму звітності для науковців.

Дану ідею підтримав директор Директорату розвитку науки МОН МОЗОЛЕВИЧ Григорій Якович, який вказав на складність підготовки звітів та відсутність єдиних даних щодо результатів наукової діяльності в усіх ГРБК. Звернув увагу, що на сьогодні система державної атестації є ключовою в оцінюванні ефективності роботи наукових установ та ЗВО. Мозолевич Г.Я. погодився з необхідністю формування запиту від НК до МОН і зазначив підтримку ініціативи щодо спрощеної процедури підготовки звітів ГРБК, яка включає збір інформації з відкритих джерел та існуючих реєстрів та баз.

В обговоренні взяли участь: ДЕМЧЕНКО В. О., МОЗОЛЕВИЧ Г. Я., АНТОНЮК О. В., АНДРУЩАК А. С., БЕРЦИК П. П., ШЕВЧУК О. О., КОРЧИН О. Ю., МЕРКУЛОВ О. Є., ШИВАНЮК В. М.

Головуюча запропонувала винести на голосування питання щодо направлення листа-звернення до відповідних органів. У листі, підготовленому за результатами рішення НК, пропонується запросити інформацію про зареєстровані у 2024 році права інтелектуальної власності, обсяги отриманого фінансування за різними програмами, кількість захищених дисертаційних робіт, тощо.

Результати голосування: «За» – 22, «Проти» – немає, «Утримались» - немає.

Вирішили: Направити листи-звернення до відповідних органів з проханням надати інформацію про зареєстровані у 2024 році права інтелектуальної власності, обсяги отриманого фінансування за різними програмами, кількість захищених дисертаційних робіт тощо.

3. Трете питання порядку денного - **Про розподіл роботи та визначення функціональних завдань підкомітетів Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.**

СЛУХАЛИ:

О. Антонюк, яка запропонувала розглянути питання розподілу роботи, визначення функціональних завдань та сформувати ефективну структуру діяльності, яка забезпечить злагоджену роботу кожного підкомітету НК, чітке розмежування сфер відповідальності та максимально повне використання потенціалу членів НК. Зазначила, що від того, наскільки вдало члени НК визначають пріоритети та розподілять обов'язки, залежатиме оперативність і результативність роботи всього Комітету у подальшому.

Головуюча запропонувала зупинитись на 1-2 підкомітетах та продовжити роботу на наступному засіданні.

О. Антонюк внесла пропозицію Вільчинському С.Й. очолити підкомітет «Співпраця з Фондом», який був створений в НК за минулої каденції.

Мета і завдання підкомітету полягатимуть у забезпеченні діяльності НК як наглядової ради НФДУ, зокрема з моніторингу і вдосконалення нормативно-правової бази грантової підтримки, підготовки пропозицій до щорічних звітів і планів роботи Фонду, а також стосовно звернень грантоотримувачів.

3. Четверте питання порядку денного – **Різне.**

Засідання оголошується закритим.

Голова Наукового комітету

Олександра АНТОНЮК

Т.в.о. секретаря Наукового комітету

Тетяна ФЕДОНЮК